

DIALÓGUS

**A Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Karának alumni kiadványa**

2021

Bertrand Mathieu díszdoktori oklevele

Dr. Karsai Krisztina, Dr. Gál Andor, Dr. Juhász Krisztina,
Dr. Pétervári Máté, Dr. Schiffner Imola és Dr. Tamási Éva közreműködésével
szerkeszti: Dr. Balogh Elemér

Felelős kiadó: Dr. Görög Márta
az SZTE Állam- és Jogtudományi Karának dékánja

<http://www.juris.u-szeged.hu>

Műszaki szerkesztés: „Norma” Nyomdász Kft.
Hódmezővásárhely

Készült az Innovariant Nyomdaipari Kft.-ben

Tisztelt Olvasó!

Szeretettel és tisztelettel köszöntöm mint a szegedi jogi kar egykori hallgatóját, a Dialógus olvasóját. Hálás feladat az alumni folyóirathoz köszöntőt írni, hiszen gazdag tartalommal sikerült ezúttal is előrukkolnunk. Különös öröm ezt most leírni, hiszen a 2021. esztendő is még javarészt a világiárvány árnyékában telt el, s bizony számos programot kellett lemondanunk vagy elhalasztanunk, mégis azt láthatjuk, hogy bőven van miről hírt adni.

Karunk új doktorai (PhD) között mind többen vannak, akik határainkon túlról érkeznek, s Szegeden végzik el a doktori iskolát, készítik el és nyújtják be doktori értekezésüket. Karunk szakmai hírnevét, városunk kultúrájának emlékét viszik magukkal hazájukba. Habilitációs hírrel is szolgálhatunk: ebben az évben *Varga Norbert* docens úr vizsgázott jelesre, aki a magyar jogtörténet kutatójaként és oktatójaként szolgálja már jó ideje karunkat.

Különleges esemény színhelye volt 2021. őszén a pesti Károlyi-Csekonicus Palota: itt került megrendezésre az I. Magyar Jogi Könyvszalón, amelyen máris rangos díjat nyert Karunk egyik kiváló fiatal oktatója, *Harkai István*, aki a legjobb PhD disszertációért járó díjat vihette haza, közelmúltban elhunyt kollégánk, *Nagy Ferenc* professzor könyve pedig az elméleti jogászoknak szóló legkiválóbb mű nagydíját kapta. A Franciaországban régi hagyományra visszatekintő könyvkiadói szemle hagyományteremtő céllal került megrendezésre, s talán mondanom sem kell:

Görög Márta

hazánk korábbi francia nagykövete, *Trócsányi László* volt az ötletgazda és a megvalósítás motorja. A kiváló szegedi rajt után várjuk a következő esztendőt!

Érdekes beszélgetést olvashatunk egy Törökországból érkezett joghallgatóval, aki a Bűnügyi Tudományok Intézetében eltöltött esztendő élményeiről árult el sok részletet. Nemcsak Szegedre érkeztek, innen is utaztak hallgatóink külföldre. Élménybeszámolókat olvashatunk Párizstól, Göcek-en (Törökország) és Tenerifén át Turkuig. Mind-egyik írásból árad a lelkesedés! Jó érzés oktatóként olvasva megtapasztalni, hogy hallgatóink kiválóan megállják a helyüket a nagyvilágban.

Gazdag kiadói termést takarított be a karunk széleskörű támogatására létesült (1996) Pólay Elemér Alapítvány; dacára a sokat és okkal emlegetett pandémiának; oktatóink tollából ez évben is remek szellemi alkotások születtek.

Leggazdagabb, legtöbb cikket tartalmazó rovatunkban – Élet a Karon – olyan szakmai rendezvényekről, programokról számolunk be, amelyek kiválóan reprezentálják azt a sokszínű, mozgalmas életet, ami jellemzi a jogi kar mindennapjait. Ezek az együttlétek általában nem a szorosán vett konferencia műfajában szerveződnek, de markáns szakmai karakterük nyilvánvaló. Karunk egykori legendás jogtörténész professzora, *Both Ödön* nevét viselő közjogtörténeti verseny hagyományteremtő szándékkal és nagy sikerrel indult: középiskolások számára rendeztük, akik (jog)történeti témákban mérhették össze tudásukat. Sokuk jelentkezett hozzánk ösztöl egyetemi hallgatónak. Centenárium-jubileumi sportverseny is szerveződött az egyetemen, amelyen kiválóan szerepeltünk.

Kiemelkedően jelentősek azok a kari rendezvények, amelyeken valamely kollégánkat köszöntjük. Ilyenek voltak a 65 éves *Trócsányi László* és a 70 éves *Szabó Imre* professzorok születésnapjára szervezett ünnepek, amelyeken a jubilánsok, régi és nemes szokás szerint, tiszteletükre készült emlékkönyvet vehettek át. E sorba illeszkedik *Bertrand Mathieu* francia professzor köszöntése is, akit egyetemünk díszdoktorrá avatott.

Végző stádiumába érkezett karunk patinás székhelyének, a Lófarának teljeskörű építészeti felújítása. Az ún. bokrétaünnepségen az építető és az építő reprezentánsai mellett a megjelent oktatók is megtekinthették a belsőleg még építkezési stádiumban álló objektumot. Izgatottan várjuk a következő esztendőt, amikor reményeink szerint birtokba is vehetjük az egykori tornyát is visszanyert, csodásan megújult és modernizált kari főépületet.

Eltávozott tanár kollégáinkra is viszatérően megemlékezünk. 2021-ben kü-

lönleges, mondhatni sorsszerű alkalom kínálkozott: *Kovács István* professzor és *Tóth Károly* mint mester és tanítványa erősítették Karunkat az Államjogi Tan széken a maguk idejében. Előbbi, akadémikus tanárunk születésének 100. évfordulóján, 2021. október 9-én emlékülést tartottak és emléktáblát avattak Nyírbátorban, a jogtudós szülővárosában. *Kovács István* tanítványai: *Sulyok Tamás*, az Alkotmánybíróság elnöke, *Trócsányi László*, a Magyar Jogászegylet elnöke és *Kozmáné Váradi Katalin*, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Jogászegylet elnöke méltatták egykori professzorukat. Sok-sok személyes szállal átszőtt beszédeiket teljes terjedelmében közöljük. Megrendülten éltük meg a kiváló tanítvány, *Tóth Károly (Charlié)* eltávoztát, ami nemcsak Karunknak, hanem a Károli Gáspár Református Egyetemennek is súlyos veszteség, hiszen annak jogi kara benne tiszteli első, alapító dékánját.

Elhagyott minket a rendszerváltozás előtt történelmi korszakot teljes egészében nemcsak végigélő, hanem jórészt egyetemünkön végig tanító *Ördögh Piroska* is, aki nemzedékeket oktatott teljes belső meggyőződéssel a tudományos szocializmus és munkásmozgalom története című stúdiumok keretében a kor uralkodó ideológiájának elméleti alapjaira. A régebben elhunytak közül *Perbíró József* életútját méltató írást olvashatunk.

A krónika jellegű rovataink számszerű összegzésben mutatják a Karunkon oklevelet szerzett hallgatóinkat. Jó érzés látni mindig a díszdiplomásokat: ebben az évben az aranydiplomások nevében *Vastagh Pál*, egykori igazságügyi miniszter mondta a köszöntő beszédet, amelyet szintén egész terjedelmében közlünk.

Jó olvasgatást kívánok!

Dr. Görög Márta
egyetemi tanár, dékán

Tartalom

Köszöntő	3
Konferenciák	7
A legeredményesebb vidéki jogi kar	7
X. Szegedi Jogtörténeti Napok	15
PhD	18
Karunk új doktorai	18
Hárs András	18
Pathak Maitrayee	20
Lorik Pustina	23
Santiago Vallejo Galárraga	25
Habilitáció	31
Dr. Varga Norbert	31
Szemle	34
Az Első Magyar Jogi Könyvszalón szegedi sikerei	34
Szeged–Strasshof–Szeged	35
Exkluzív	37
Török joghallgató gyakornokként a Bűnügyi Tudományok Intézetében	37
Élmény	39
Szegedről Párizsba	39
Digitalizáció a büntetőjogban	42
Erasmus-szal Tenerifén	45
Élménybeszámoló Turkuból	47
Alapítványi hírek	50
Könyvkiadás	50
Élet a Karon	52
Az I. Both Ödön Közjogtörténeti Emlékverseny	52
EPLO	53
SZTE 100	54
'A magánjog fejlődése a két világháború között'	56
Balaton Provence-ban	57
Trócsányi László köszöntése	60
Visegrad Fund	63
Szabó Imre köszöntése 70. születésnapja alkalmából	64

Perszimuláció és activity	66
Jogászprofesszor a centenáriumi év kitüntetettjei között	68
Új kezdeményezések a Politológiai Tanszéken	70
Bokrétáünnep	71
Pro Scientia Aranyérmeseink	74
Europe Direct	77
In Memoriam	80
Elment Charlie	80
In memoriam Ördögh Piroska	81
Tisztelet a jogtudósnak	82
30 éve hunyt el Perbíró József	93
Krónika	97
Kari Hírek	97
Kitüntetések	103
Diplomaosztó	105
Díszoklevelet kapott	106

Gőrg Márta dékán asszony köszöntőt mond a Bokrétáünnepségen

'A magánjog fejlődése a két világháború között'

OTKA-kutatócsoport alakult Karunkon

2021. szeptember 1-én megalakult 'A magánjog fejlődése a két világháború között' elnevezésű OTKA-kutatócsoport (projektazonosító: K 138618) a Szegedi Tudományegyetem Magyar Jogtörténeti Tanszékén, amelyet a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal a Kutatási témapályázati kiírás keretében talált támogatásra méltónak. A kutatócsoport vezetője *Dr. Varga Norbert*, résztvevői: *Dr. Homoki-Nagy Mária*, *Dr. Legeza Dénes*, *Dr. Pétervári Máté*, *Dr. Szívós Kristóf* és *Dr. Krusóczki Bence*. A kutatócsoport célja a Horthy-korszak magánjogi szegmenseinek feltárása primer (levéltári) források alapján.

A kutatást vezető Varga Norbert a korábbi kutatásaira alapozva vállalta a kartellmagánjog egyes részkérdéseinek feldolgozását. A kutatás a 20. század első felében elfogadott 1931. évi XX. törvénycikkre koncentrált, amely a kartellek létrejöttét és működését szabályozta. Az első világháborút követő gazdasági és társadalmi változások a jogfejlődésre is hatással voltak, amelyek következtében az állami beavatkozás és szerepvállalás egyre jelentősebb lett a magánjogban is, szem előtt tartva a tisztességes versenyt és a fogyasztók érdekeit. A kartellek szempontjából ez különösen indokoltnak mutatkozott, ami alapvetően a kartellfelügyeleti szervek létrehozásában és szabályozásában nyilvánult meg. A kartellmagánjog egységes szabályozása azonban elmaradt, amelynek hiányában a magánjog, különösen a kereskedelmi jog általános szabályai szolgálták zsinórmértékül a jogalkalma-

zó számára. A kutató tehát a kartellszerződések alapján kívánja rekonstruálni a kartellek tényleges működését a projekt keretében.

Homoki-Nagy Mária kutatásainak a fókuszában a kötelmi jog – az egyes szerződések – változásai állnak a két világháború közötti magyar magánjogban. A gazdasági és a társadalmi viszonyok változásai a 20. század első felében ugyanis jelentősen hatottak az egyes magánjogi intézményekre, azok fejlődésére, átalakulására. Ez a folyamat jól nyomon követhető például a *pacta sunt servanda* és a *clausula rebus sic stantibus* elveknek az érvényesítésében vagy éppen elvetésében. Hasonló változás figyelhető meg a szerződések teljesítésének megítélésében, ami a gazdasági lehetetlenülés elvének érvényesítéséhez vezetett. A magánjogi törvénykönyv hiánya miatt különös fontosságú bírói gyakorlat feltárásában rejlő lehetőségeket kívánja kiaknázni elsősorban a kutató.

Pétervári Máté a csődönkívüli kényszeregyezség magyarországi meghonosodását kívánja vizsgálni e tárgyú kutatásai során. Ezen eljárás a gazdasági szereplők gyors megegyezését célozta a fizetéseketelenné váló cégek megmenekülését is biztosítva, így a csődeljárás szabályainak kiegészítéseképpen került be a magyar jogrendszerbe az I. világháborút követő gazdasági megrázkódtatás következményeinek enyhítése céljából. Jelentős lépés volt ez egy újfajta gazdaságpolitika irányába, amely a korábbiaknál elfogadóbban szemlélte az állami beavatkozást a gazdasági életbe.

Legeza Dénes a szerző személyhez fűződő jogainak és vagyoni jogainak kutatását tűzte ki célul az érintett korszakban, mivel a 19–20. század fordulóján végbement technikai újítások gyökeres változást hoztak először a mindennapokban, majd később a joggyakorlatban is. Ezek a szerzői jogot érintő technikai változások, mint például a telefon, a kép-, hang-, majd mozgóképrögzítés, illetve a rádiósugárzás jellemzően a két világháború közötti időszakban gyűrűztek be a hazai és a külföldi tárgyalótermekbe. Magyarországon ebben az időszakban történelmi okokból elmaradt a szerzői jogról szóló 1884. évi XVI. tc., majd az 1921. évi LIV. tc. érdemi felülvizsgálata, ezért a két világháború között a kutatás homlokterébe helyezett szerzői jogi bírói joggyakorlatnak különös jelentősége volt.

Emellett a két kutatásban részt vevő doktorandusz közül Szivós Kristóf a korszak perjogi vetületeit kívánja vizsgálni, mivel az 1911. évi I. törvénycikk a perjogtörténet által nagyrészt még feltáratlan, azonban a jogtörténeti mellett hatályos jogi relevanciái is lehetnek az új polgári perrendtartás következtében. Krusóczki Bence viszont az 1923. évi V. törvénycikk gyakorlatának az elemzésére vállalkozott, amely Magyarországon elsőként biztosí-

tott a tisztességtelen kereskedelmi magatartásokkal szemben utalmat a gazdasági verseny szereplői számára.

A kutatócsoport résztvevői egyaránt a jogtörténeti kutatások esszenciájának tekinthető levéltári forrásokat veszik górcső alá a Horthy-korszak vonatkozásában, amely részeredményeket tanulmányok és tudományos előadások formájában teszik majd a nagyközönség számára elérhetővé. A négyéves projekt végén a tervek szerint monografikus formában is publikálni fogják az ezekből levont következtetéseiket. A kutatócsoport munkájából nem maradhatott ki a jogösszehasonlítás igénye sem, így a kelet-európai párhuzamos jogfejlődés hipotéziséből kiindulva a krakkói Jagiellonian University került bevonásra a projektbe, amely intézmény jogtörténetészeivel közös konferenciákon kerülhetnek majd megvitatásra a két világháború magánjogfejlődésének tanulságai. Emellett a tehetséggondozás érdekében hallgatók is részt vállalnak a kutatómunkában, valamint a kutatók a tudománypromóciós céljából diák-köri előadások és a Kutatók Éjszakája keretében is disszeminálják a projekt eredményeit.

*Dr. Pétervári Máté
adjunktus*

Balaton Provence-ban

Avagy egy kétéves, az Aix-Marseille Egyetem Louis Favoreu Intézetével közös kutatási projekt első éve

Az 'Hubert Curien – Balaton program' keretében nyert támogatást a Nemzetközi és Regionális Tanulmányok Intézet az Aix-Marseille Egyetem Louis Favoreu Intézetével közös, két-

éves, a képviselői demokrácia és a polgári részvétel aktuális kihívásainak összehasonlító vizsgálatát célzó kutatási projekt végrehajtására. A 2021–2022-ben zajló projekt előre meghatározott